

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 334 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วนของอำเภอแล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเภทแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระยะเวลาปฏิบัติการสอนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

2. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการใช้อำนาจอยู่ในระดับมากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอำนาจการให้รางวัล ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจอ้างอิง และด้านอำนาจตามกฎหมาย ส่วนด้านอำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการให้รางวัลตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนครูที่ได้ปรับปรุงตำแหน่งที่สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาให้

รางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องชมเชยเมื่อครูปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้กำลังใจครูเมื่อครูรู้สึกท้อแท้

2.2 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจความเชี่ยวชาญตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประสบการณ์ความรู้ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานแก่ครูได้อย่างถูกต้อง และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นวิทยากรในการอบรมงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

2.3 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจอ้างอิงตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นกันเองทำให้ครูอยากร่วมปฏิบัติงานด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาวางตนได้เหมาะสมในทุกเวลา สถานที่ และ โอกาส ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงความเป็นผู้นำในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นวิทยากร ในการอบรมงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

2.4 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจตามกฎหมายตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในการมอบหมายงานให้ครูรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษากำชับให้ครูในโรงเรียนทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่บริหารงานได้อย่างเหมาะสม

2.5 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการบังคับตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งว่าจะลงโทษทางวินัยถ้าครูละทิ้งหน้าที่การเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีตักเตือนครูที่ไม่เชื่อฟังข้อเสนอแนะของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินครูที่ไม่ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินครู เมื่อไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

3. ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโดยภาพรวม มีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความศรัทธา ด้านความทุ่มเท และด้านความภักดี

3.1 ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูด้านความศรัทธา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ท่านบอกกับคนอื่นเสมอว่าโรงเรียนนี้ทำทำงานด้วยเป็นอย่างมาก ท่านเห็นว่านโยบายของโรงเรียน มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติงานได้มากขึ้น ท่านมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม และช่วยแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นโยบายและการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาทำให้ท่านมั่นใจที่จะปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนี้ต่อไป

3.2 ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูด้านความทุ่มเท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ท่านพร้อมเสมอที่จะทุ่มเทความสามารถ หรือเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อความเจริญก้าวหน้าหรือความมีชื่อเสียงของโรงเรียน โรงเรียนนี้ เปิดโอกาสให้ท่านได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำปฏิบัติงาน ท่านเต็มใจที่จะปฏิบัติงานทุกอย่างตามที่ได้รับมอบหมายให้กับโรงเรียนนี้ต่อไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน

3.3 ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูด้านความภักดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ท่านมีความสนใจและห่วงใยต่ออนาคตของโรงเรียนนี้ ในบางครั้งท่านรู้สึกเบื่อหน่ายกับงานในโรงเรียน แต่เมื่อได้ตรงต่อแล้วท่านยังมีความรู้สึกว่าคุณเองมีความผูกพันกับโรงเรียนแห่งนี้ จึงเป็นครูอยู่ต่อไป ท่านสัจใจที่จะไม่ย้ายโรงเรียน ถึงแม้ว่าจะมีทางเลือกที่ดีกว่า เป็นเพราะท่านมีความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนแห่งนี้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้มานานพอสมควร โดยไม่เคยย้ายโรงเรียน

4. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูทุกด้าน ยกเว้นการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการบังคับไม่มีความผูกพันกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู และการใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมายตามความคิดเห็นของครูมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนมากที่สุด

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยได้พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ ปัญญาวงศ์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 - 7 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิภณ ชินวงศ์ (2550, หน้า 59) พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารเพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ รวมทั้งอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมตามความประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังคำกล่าวของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 97) กล่าวว่า ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาจะขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้อำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจะมีความฉลาดในการใช้อำนาจ มีความเข้าใจในความละเอียดอ่อนของอำนาจ จะระมัดระวังมิให้การใช้อำนาจของตนไปก่อให้เกิดช่องว่างทางสถานภาพของบุคคล พยายามหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจข่มขู่ ทำลายศักดิ์ศรีและสถานภาพของผู้อื่น ทางตรงกันข้ามผู้บริหารสถานศึกษาที่ชอบใช้อำนาจด้วยความอหังการเพื่อกลั่นแกล้งลงโทษ กดขี่ข่มเหง และขาดความเป็นธรรมย่อมสร้างบรรยากาศที่เกิดความโกรธแค้น เกิดการต่อต้านผู้บริหารสถานศึกษาและส่งผลกระทบต่อโรงเรียน ดังนั้นการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจอย่างเป็นธรรม และยึดอำนาจโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ก็จะทำให้ครูเต็มใจที่จะยอมรับ และปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ถ้าผู้บริหารใช้อำนาจอย่างไม่ถูกต้อง จะทำให้ขาดการเชื่อถือ และยอมรับจากครู ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความคิดเห็นว่าการใช้อำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ถามั่งมี (2551, หน้า 54) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มครูทับทวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพจน์ บดสันเทียะ (2551, หน้า 97) การศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อบรรยากาศในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่าครูรับรู้ได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้รางวัลแก่ตนเองทั้งค่าตอบแทน สิ่งของ คำชมเชย และความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่ทำให้ตนมีความ พึงพอใจ และตั้งใจทำงานเพื่อประสิทธิภาพของงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาความเข้มแข็งของอำนาจด้านอำนาจการให้รางวัลเกิดจากความประทับใจของครูต่อรางวัลที่ได้รับ

ครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับ มีการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับน้อยที่สุดผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริินาด ชูคำ (2555, หน้า 73) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูอำเภอทองสง่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก คำว้าง (2551, หน้า 68) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่าการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานในการบริหารสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก เพื่อควบคุมให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเร่งรัดครูให้ทำงานให้เสร็จตามเวลา และ เพื่อไม่ให้ครูบกพร่องต่อหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเคร่งครัดต่อกฎระเบียบ รวมทั้งว่ากล่าวตักเตือน และลงโทษทางวินัยแก่ครูที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง และทำผิดกฎระเบียบ การใช้อำนาจด้านการบังคับของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น การใช้อำนาจที่ถูกครูต่อต้านมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจด้านการบังคับ เพื่อไม่ให้เกิดการต่อต้านจากครูในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลง เกิดผลเสียหายต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ความผูกพันต่อ โรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย จันทรส่อง (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับความผูกพันต่อโรงเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนในอำเภอนิคมพัฒนาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าความผูกพันต่อโรงเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนในอำเภอนิคมพัฒนาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภารินทร์ ปาละบับ (2550, หน้า 56) ได้ศึกษาเรื่องความผูกพันต่อโรงเรียนของข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพระเพลิงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความผูกพันต่อโรงเรียนของข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพระเพลิงสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพราะครูยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของโรงเรียนด้วยความเต็มใจเพื่อทำงานอย่างทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจให้กับโรงเรียน และต้องการที่จะเป็นสมาชิกของโรงเรียนตลอดไปโดยไม่คิดจะย้ายหรือลาออกจากโรงเรียน และสอดคล้องกับ มาริส มาสธระกามา (2553, หน้า 101) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลได้ทำงานกับองค์กรเป็นเวลานาน ย่อมที่จะต้องยอมรับกฎ ระเบียบ เป้าหมายขององค์กร และนำไปเป็นแนวทางที่จะทำงานในองค์กรอย่างพยายาม และทุ่มเทจนสุดความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับตนเอง ดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ จึงทำให้ครูมีผูกพันกับโรงเรียน

3. การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น (Johns, 1992, p.460) ที่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจกับความผูกพันต่อองค์กรไว้ว่า การใช้อำนาจของผู้นำทำให้เกิดพฤติกรรมของผู้ตามแสดงออกมาในลักษณะของความผูกพัน (Commitment) ต่องานที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นการสะท้อนถึงความจงรักภักดี (Loyalty) ที่มีต่อองค์กรจะแสดงออกโดยการร่วมมือกับองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสุขในการทำงานและไม่ต้องการออกจากงาน

จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมายเพราะเป็นการใช้อำนาจที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูมากที่สุด การใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการใช้อำนาจในรูปแบบของคำสั่งหรือคำขอร้องทำให้ครูเกิดภาวะผูกพันขึ้นอยู่กับธรรมชาติของคำสั่งและวิธีการสั่งที่จะทำให้ลดการต่อต้านจากครู อำนาจด้านตามกฎหมายที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นอำนาจโดยชอบธรรม และเป็นอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจนี้ จะทำให้ครูยินยอมปฏิบัติตามโดยทันทีเพราะครูทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจและตนเองยอมรับการใช้อำนาจ เพราะถูกต้องชอบธรรมซึ่งระเบียบกฎหมายระบุหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

ส่วนการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอำนาจการบังคับตามความคิดเห็นของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูเพราะการใช้อำนาจการบังคับไม่เป็นที่พึงปรารถนาของครู ผู้บริหารสถานศึกษาพึงหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจชนิดนี้เพราะการใช้อำนาจชนิดนี้จะทำให้ครูเกิดความไม่พอใจ ทำงานด้วยความไม่เต็มใจ แสดงความเป็นศัตรูและก้าวร้าวการใช้ อำนาจด้านการบังคับจะใช้ได้ผลดีในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดและในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งอย่างตั้งใจจากผลการศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อำนาจใน

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนั้น ไม่ได้อยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเพียงคนเดียว แต่มีการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ท้องถิ่นดังที่ ทวี วงศ์แก้ว (2546, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า สำหรับองค์กรที่เป็นโครงสร้างใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยงานระดับกลาง ส่วนที่เป็นท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จะเกิดขึ้น โดยจะมีรูปแบบที่มีแนวทางการบริหารงานในลักษณะคณะกรรมการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นหลัก และแนวทางที่เป็นบรรยากาศประชาธิปไตยสูง และกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้กับพื้นที่และท้องถิ่นมากขึ้น การบริหารงานในส่วนกลางมีอำนาจลดลง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา เน้นการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังท้องถิ่น การศึกษาในโอกาสข้างหน้าจะต้องเป็นรูปแบบการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ

จากผลการศึกษาคำชี้แจงอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะอำนาจการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ถูกกระจายไปยังท้องถิ่นในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา อำนาจการตัดสินใจในการบริหารงาน ไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้บริหารสถานศึกษาเพียงผู้เดียว แต่ยังมีอำนาจของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาด้วย ดังนั้นการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาอาจไม่ใช่สิ่งสำคัญที่ทำให้ครูผูกพันต่อโรงเรียนอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญมากกว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ได้นำผลการวิจัยมาให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมาย จากผลการวิจัยพบว่าการใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูมากที่สุด ซึ่งการใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมายจะส่งผลให้ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนมากที่สุด อำนาจตามกฎหมายเป็นอำนาจสั่งการตามโครงสร้างของโรงเรียนและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นอำนาจที่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายกำหนดให้ เป็นอำนาจโดยตำแหน่ง ซึ่งครูจะต้องตระหนักและยอมรับอำนาจนั้น และควรเว้นจากการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับ เพราะจากผลการวิจัยพบว่าการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู ซึ่งการใช้อำนาจด้านอำนาจการบังคับ ไม่ทำให้ครูมีความผูกพันต่อโรงเรียน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจการบังคับจะทำลายขวัญและกำลังใจ และเกิดการต่อต้านจากครู

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแนวทางส่งเสริมความผูกพันต่อโรงเรียนของครูด้านความภักดี เพราะจากผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันครูมีความผูกพันต่อโรงเรียนด้านความภักดีน้อยที่สุด

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาเรื่องการใช้อำนาจเพื่อให้ครูผูกพันต่อโรงเรียนโดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการใช้อำนาจด้านอำนาจตามกฎหมายของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาการเสริมสร้างความจงรักภักดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น บรรยากาศองค์กร หรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1